

Drøft forholdet mellom USA og Israel i etterkrigstiden. Hvorfor klarte ikke amerikanerne å etablere noen levedyktig fred mellom Israel og palestinerne?

Studentene bør evne å vise at dette forholdet har vært godt, men kvalitativt varierende gjennom perioden. De trenger ikke dekke alle disse tingene, men her er en forenklet gjennomgang av alle presidentenes posisjoner: Truman blir gjerne husket som «Israel's midwife» (jordmor) grunnet sin støtte til Israel ved statens opprettelse, men forholdet var likevel vekslende sammenlignet med senere presidenter. Han gjennomførte en våpenembargo under krigen i 1948 og nektet å sende diplomater til Jerusalem siden han anså erobringen av Vest-Jerusalem som brudd på de internasjonale normene han stod for, representert gjennom delingsplanen. Samtidig anerkjente han umiddelbart opprettelsen av staten Israel og endte ofte opp med et pro-jødisk/israelsk standpunkt da han kom under press, særlig innenrikspolitisk. Under Eisenhower nådde forholdet en bunn fordi Eisenhower satset på en balansert tilnærming som innebar å satse på et forbedret forhold til de arabiske statene. Han la også kraftig press på Israel for å trekke seg ut etter Suez-krisen i 1956.

Forholdet ble langt varmere under Kennedy og deretter Johnson, som begge så på seg selv som nære venner av Israel. Det var først i denne perioden at Israel fikk moderne våpen av USA, og Israel fikk det såkalte «oransje-lyset» for å starte krigen i 1967. Landet ble heller ikke presset til å gi fra seg de okkuperte territoriene, og USA begynte konsekvent å beskytte Israel i Sikkerhetsrådet. Under Nixon og deretter Ford, spesielt fra den jordanske borgerkrigen (1970), ble Israel ansett som en viktig strategisk alliert fordi landet hadde vist seg som nyttig i den kalde krigen. Israel formet dermed en av pilarene i Nixons regionale strategi hvor regionale allierte, da spesielt Iran, Saudi Arabia og Israel, skulle sikre amerikanske interesser uten at USA selv måtte ha soldater på bakken.

Under Carter ble forholdet noe kjøligere, spesielt etter at Likud (med statsminister Begin) kom til makten i Israel. Det var spenninger både knyttet til fredsprosessen og krigen i Libanon, men det ble aldri noe ordentlig brudd. Reagan ble ansett som en av de mest pro-israelske presidentene. Helt på slutten av hans periode åpnet USA likevel endelig kontakt med PLO. Under Bush sr. var det igjen noe spenning i forholdet siden han både satte i gang Madrid-prosessen, med indirekte palestinsk deltagelse, han presset Israel til forhandlingsbordet, og han presset Israel fra å holde seg ute fra Golfkrigen på tross av at Irak sendte raketter inn over Israel.

Under Clinton var forholdet godt, og dette var fredsprosessens beste år. Som under Carter var det mer spent i de periodene Likud styrte Israel. Under Bush jr. ble forholdet veldig tett, spesielt i konteksten «krigen mot terror», og under den andre intifada kollapset fredsprosessen. Obama-perioden er paradoksal siden han var den presidenten først prøvde på nye forhandlinger og som en del av dette ga Israel den største våpenpakken noensinne, men grunnet elendig kjemi med Netanyahu og Iran-avtalen ansa mange i Israel dette som en katastrofal periode i det amerikansk-israelske forhold. Trump var ikke bare pro-Israel, men pro-Likud-Israel, og det nære forholdet mellom USA og Israel nådde et toppunkt eller bunnpunkt, avhengig av øynene som ser.

USAs manglende evne til å skape fred kan diskuteres på mange måter, men noen av disse poengene er sentrale:

- Var ikke villig til å fokusere på kjernekonflikten (Palestina) før under Bush sr. og Clinton (Carter var et unntak) og på det tidspunktet hadde Israel allerede befestet seg dypt i de okkuperte områdene.
- Er en «strong and biased» mekler som besitter pressmidler, men har stort sett unnlatt å bruke dem mot den sterke part (Israel) som er den parten som må gi de største konsesjonene for en varig fred.
- Klarte ikke å selge freden tilstrekkelig til noen av partene, slik at da freden begynte å vakle under press fra israelsk høyredreining, drapet på Rabin, palestinsk terror, israelsk re-invasjon av Vestbredden og palestinsk splittelse så evnet ikke USA å få partene tilbake på rett spor.
- Evnet ikke å legge kraft bak sine egne posisjoner, enten det gjaldt bosettingene (som USA ansa som ulovlige fram til Trump) eller Jerusalem (som USA anså som en by som skulle deles fram til Trump), slik at Israel både kunne motta full støtte fra USA samtidig som de motarbeidet USA og mulighetene for en tostatsløsning.
- USA bygget opp under den palestinske splittelsen etter 2006, hvilket betydde at Israel med en hvis rett kunne si at det ikke hadde en pålitelig partner.